

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-02-20

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, justitierådet Torgny Håstad och regeringsrådet Göran Schäder.

Enligt en lagrådsremiss den 12 februari 2004 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Erik Noltorp.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

14 kap. 5 §

Enligt paragrafens nuvarande lydelse åläggs pensionsspararen en skyldighet att under närmare angivna förutsättningar återbetala felaktigt eller med för högt belopp utbetald premiepension med tillägg av en på visst sätt bestämd ränta (första stycket). Premiepensionsmyndigheten får helt eller delvis efterge krav på återbetalning, om det finns särskilda skäl (andra stycket).

I lagrådsremissen föreslås en bestämmelse i ett nytt andra stycke för att begränsa utrymmet för Premiepensionsmyndigheten att besluta

om återbetalningsskyldighet till fall då utbetalning lämnats felaktigt eller med för högt belopp och felet dessutom belastar övriga pensionssparare eller kan avsevärt påverka framtida utbetalningar till pensionsspararen själv. Nuvarande reglering av räntetillägg föreslås intagen i ett nytt tredje stycke och bestämmelsen om eftergift av återkrav förs till ett nytt fjärde stycke. Första stycket har samtidigt getts en ny utformning. Författningskommentaren tyder på att ändringen där anses vara av främst redaktionell karaktär.

Lagrådet konstaterar att den föreslagna utformningen av första stycket innefattar en ändring även såtillvida, att Premiépensionsmyndigheten ges möjlighet – men inte som för närvarande skyldighet – att besluta om återbetalning när föreskrivna villkor är uppfyllda. Denna konstruktion innebär en avvikelse från vad som annars förekommer inom socialförsäkringsområdet (jfr t.ex. 20 kap. 4 § lagen om allmän försäkring samt 14 kap. 1 § lagen om inkomstgrundad ålderspension och motsvarande bestämmelser i annan lagstiftning om pension). En konstruktion liknande remissförslagets finns i 9 kap. socialtjänstlagen (2001:453) men synes där ha sin grund i det kommunala ekonomiska biståndets särskilda karaktär, se prop. 1996/97:124 s. 96 f. Mot denna bakgrund anser Lagrådet önskvärt att motiveringen till första stycket utvecklas i här berört avseende.

En anslutande fråga är i vad mån den ändrade konstruktionen av återbetalningsskyldigheten har betydelse för innebörden av den till fjärde stycket överflyttade men i övrigt oförändrade eftergiftsregeln. Om det blir fakultativt för Premiépensionsmyndigheten att besluta om återkrav och därtill föreslagen begränsning enligt nya andra stycket införs, kan det antas att behovet av eftergift minskar eller helt försvinner. Även detta spørsmål bör, för undvikande av oklarhet i

tillämpningen, belysas under lagstiftningsärendets fortsatta handläggning.